

RDA-PL? Czy RDA może i czy powinien zastąpić polskie przepisy katalogowania?

Janusz Kaczmarek OP, Biblioteka Kolegium Filozoficzno-Teologicznego oo. Dominikanów w Krakowie

Fundamentem budowania katalogów bibliotecznych były, przez ponad sto ostatnich lat, zasady sformułowane przez Charlesa A. Cuttera w II poł. XIX w., zaadaptowane później na gruncie międzynarodowym jako zasady paryskie z 1961 r. Na nich opierała się konstrukcja tradycyjnych katalogów kartkowych; przeniesiono je też do katalogów automatycznych. Zasady te zostały przełożone na język praktyki katalogowej w postaci szczegółowych przepisów katalogowania formułowanych dla różnych rodzajów dokumentów.

Zwiększenie możliwości systemów komputerowych, wzrost oczekiwań czytelników, pojawianie się nowych rodzajów publikacji, wymaganie interoperatywności danych katalogowych doprowadziły do wyczerpania dotychczasowego modelu i opartych nań przepisów katalogowania. Dlatego już w latach 90. XX w. IFLA opracowała model FRBR, mający być podstawą przyszłych przepisów katalogowania, zaś w 2009 r. została opublikowana Deklaracja międzynarodowych zasad katalogowania. Znalazło to przełożenie na anglosaską praktykę katalogowania w postaci przepisów RDA, zastępujących AACR2.

W polskiej praktyce katalogowej recepcja modelu FRBR i deklaracji z 2009 r. oraz międzynarodowych trendów wydaje się ograniczona. Co gorsza, m.in. z powodu starzenia się i niewystarczalności polskich przepisów katalogowania, wprowadzane są w różnych miejscach rozmaite „ulepszenia” czy lokalnie obowiązujące zasady, a znajomość źródłowych zasad i przepisów katalogowania zanika. Prowadzi to z jednej strony do arbitralności w tworzeniu opisów dokumentów i w konsekwencji do coraz większej niespójności danych, także między dwoma centralami bibliograficznymi (BN i NUKAT), z drugiej powoduje, że przygotowanie bibliotekarzy katalogujących i opracowanie materiałów dydaktycznych staje się zadaniem niemożliwym do wykonania.

Tę złą praktykę mogłoby zmienić krajowa decyzja o dokonaniu analizy przepisów RDA pod kątem możliwości integralnego ich zaadaptowania jako współczesnych polskich przepisów katalogowania implementujących model FRBR.

RDA-PL? Is it possible for RDA to replace and should it replace Polish cataloging rules?

Janusz Kaczmarek OP, The Library of the Dominican House of Studies in Cracow

For more than hundred years the groundwork for the library catalogs had been laid by the cataloging principles defined by Charles A. Cutter in the second half of the nineteenth century and later adopted internationally as Paris principles (1961). They were the core of the traditional card catalogs and they were transferred into the computer catalogs. These principles were translated to the detailed cataloging rules for various types of documents.

The variety of options offered by the computer systems, the increase in the users' expectations, the appearance of new types of publications and the requirement for the interoperability of the cataloging data – all these factors have finally resulted in the exhaustion of the Cutter's model and cataloging rules based on these principles. In the 1990s IFLA developed FRBR model designed as a basis for future cataloging rules and in 2009 The Statement of International Cataloging Rules was published. As a result the Anglo-Saxon cataloging tradition received RDA cataloging rules replacing AACR2.

In Polish cataloging tradition the reception of FRBR model, 2009 Statement and other international trends appears to be limited. What is even worse, the old-fashioned and insufficient Polish cataloging rules result in the introduction of various "improvements" or local solutions while the awareness of the source principles and rules gradually vanishes. On one hand this causes arbitrariness in the construction of document descriptions and consequently a growing incoherence of data, including those produced by two large bibliographic agencies (the National Library of Poland and NUKAT), on the other hand it becomes virtually impossible to train catalogers and prepare appropriate guides and instructions.

This bad practice could be changed with a nation-wide decision to analyze RDA standard in order to adopt them as the contemporary Polish cataloging rules implementing FRBR model.